DÉPOT LÉGAL
LE DIRECTEUR GÉRANT
VOIX DU PEUPLE HANOI
Nº A818

SỐ 1000 NĂM THỨ MƯỜI — MỖI SỐ 4 XU — 丙子年十一月初六日 — NGÀY THỨ BẢY 19 DÉCEMBRE 1936

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP		NGOẠI-QUỐC	
Một năm	2$00		5$00
Sáu tháng	2.00		4.00
Ba tháng	1.00		2.50

Mua báo phải trả tiền trước.
Thư và mandat gửi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, xin thương lượng trước.

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút
HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản lý
TRẦN ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản ba kỳ: thứ BA, thứ NĂM và thứ BẢY

BẢO-QUÁN
55 123, đường Đông-Ba, Huế
Giây-thép nói : 62
Giây thép : TIENGDAN HUE

Cùng thì biến,
biến thì thông.
(Kinh dịch)

CUỘC "ĐÀO TƯỜNG" Ở TRUNG-HOA

Trương-học-Lương tự xưng Tổng-tư-lệnh xích quân!
Tưởng-giới-Thạch bị bắt ở Tây-an-phủ!
Nam-kinh, Thượng-hải và nhiều nơi đã thiết quân luật!

Đảo Tưởng! đảo Tưởng! tiếng ấy mấy năm nay thường nghe phái nghịch với chánh-phủ Nam-kinh hô hào luôn. Nay họ Tưởng bị đổ thật! bị đổ một cách không ngờ!

Theo tin *Arip*, thì Tưởng-giới-Thạch đương nghỉ mát ở cách Hiệp-tây 40 cây số. Lúc ấy Trương-học-Lương cầm quân tiểu cọng ở Tây-an phủ, nổi lên làm phản. Tưởng-giới-Thạch đem vệ binh đến đánh; sau một trận xung đột, mấy tướng theo Tưởng bị bắn chết, họ Tưởng bị bắt sống. Nội-vụ trưởng Tưởng tác-Tân cũng bị bắt. Hiện Tưởng bị giam ở Tây-an phủ (Thủ phủ Hiệp-tây). Trương-học-Lương có đánh điện cho Tưởng phu-nhân (Tống-mỹ-Linh) rằng bảo toàn tánh mạng Tưởng-giới-Thạch. Được tin ấy, Nam-kinh đã mở một hội đồng ban đêm, Tổng-trưởng Lục-quân Hà-ứng-Khâm được cử làm Tổng-tư-lệnh. Theo lời Trương-học-Lương tuyên-bố thì cuộc đảo Tưởng nầy cốt thiệt hành chánh sách «Liên Nga kháng Nhật» v. v...

Rõ là tấn kịch không ngờ! Không chỉ họ Tưởng không ngờ, phần đông nhân sĩ Trung hoa không ngờ, mà cả người thế-giới cũng không ngờ! Không ngờ họ Tưởng không bị đánh đổ bởi người nào, lại bị đánh đổ bởi cái cậu công tử Trương-học-Lương!

Đối với cái tin «sét đánh» nầy, dư luận rất xôn xao, phái bi quan thì cho tấn kịch ấy làm ngăn trở cho cuộc thống nhứt toàn quốc mà họ Tưởng đã ra công sắp đặt gần có thành hiện; phái lạc quan thì cho là thời thế tạo anh hùng, Trương học Lương sẽ được 4 trăm triệu dân Tàu ủng hộ trở nên một tay cứu quốc Trung hoa sau nầy... Cái đó còn đợi thời gian trả lời, chúng ta chưa dám vội đoán; song một đều biết chắc là cuộc điện Trung hoa nhân cuộc đảo Tưởng nầy sẽ có ảnh hưởng lớn; rõ là một cơ hội buộc cho Trung hoa phải thay đổi nước cờ, không thể giữ yên địa vị như trước, dẫu là chánh sách thay đổi ấy đưa lên trên mây hay là xô xuống dưới vực.

Trước hết nên nói qua lịch sử Trương-học-Lương.

Trương không phải là người dân lạ, chính là cậu công tử thừa kế cơ nghiệp quân phiệt cầu cạo là Trương-tác-Lâm làm chúa ở miền Đông bắc nước Tàu, mà trận «9-18», quân Nhật chiếm đoạt Thẩm-dương, Trương thờ chủ nghĩa «bất đề kháng», khuân gia quyến tài sản đi nơi khác rồi về Nam-kinh với Tưởng-giới-Thạch. Sau đó có du lịch nước ngoài một độ, rồi về nước, Tưởng ủy cho cái gánh «đem quân tiểu cọng...»

Đây, anh tướng đem quân tiểu cọng, nay trở lại tự xưng Tổng tư lệnh Xích-quân chống lại chánh phủ Nam kinh. Cậu công tử nầy không phải là lợi dụng thời thế, thì cũng là thời thế lợi dụng cậu. Đó là một lẽ rõ ràng chưa nói thành bại sau nầy.

Đến cái cuộc chia rẻ thì tất không tránh khỏi, vì hiện Nam kinh đã tuyên bố tội danh của Trương là phản nghịch, mà cử Hà-ứng-Khâm làm Tổng tư lệnh, chứng rằng chánh phủ Nam-kinh không tán đồng với Trương, chỉ chủ trương chánh sách bài cọng, thì chắc gì điều đình bằng cách ôn hòa được, dẫu là họ Tưởng đã đổ.

Nhưng dẫu sao đi nữa, chúng ta cũng thấy rõ trình độ dân Trung hoa khác trước đã nhiều, mà những phái chính giới và quân phiệt không thể thao túng theo khuôn khổ sẵn có lâu nay:

Về bên người cầm quyền như họ Tưởng, nào có vừa dâu, chính một tay Tưởng đã bỏ tù Lý-tế-Thầm, lại bỏ tù Hồ-hân-Dân là những nhà yếu nhân mà không thèm kiêng nể: nay họ Tưởng lại bị Trương-học-Lương bắt bỏ tù!

Còn bên phái nghịch với chính phủ thì nào ám sát Uông-

(Xem tiếp qua trang 2 cột 6)

NGU-SƠN

300 CHÍNH TRỊ PHẠM Ở ININI VÀ CÔN LÔN ĐƯỢC ÂN XÁ

Theo *Đuốc Nhà Nam* số ra ngày 11-12-36, vừa rồi tàu «G.G. Pasquier» ở Côn lôn về Saigon, có chở 300 chính trị phạm được ân xá.

Đến Saigon họ còn phải cầm lại Xám chiếu, đợi làm giấy tờ sẽ cho về quê quán.

Trong số nầy có 30 người bị đày qua tận bên Inini, 10 người đày ở Sơn la.

Số người nầy phần nhiều là đảng viên Cộng sản và Việt nam quốc dân đảng.

Kỳ nầy có
PHỤ-TRƯƠNG NHỎ
XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

CHUYỆN ĐỜI

Thơ dấu tên với lý thuyết «nếu như»

Về mục «chuyện đời» nầy, bác Lọc-nhân chủ trương, Chưởng-mai tôi thường có gặp chuyện gì vui, viết xen một đôi chuyện chơi vậy thôi, vì tánh nhai khô khan không chuyên cậy một cái nghề cầm bút bẻo nầy mà sống được gần đi bao ngày nay ra nhiều, các bào kiếm chuyện cốt xe máy đi tung lật hết cả chuyện, có sót bao nhiêu chuyện đâu mà viết.

Nhân lúc bác Lọc-nhân có việc đi vắng, Chưởng-mai buộc phải viết mục nầy, Chưởng-mai không thèm kiếm chuyện như trước, thẳng vào nhà báo lục trong thơ từ mà các nơi gởi cho Chưởng-mai gần đây, nhứt là những thơ «dấu tên». Chưởng-mai có đủ dấu tọt oot oan, thì được đề vô mục trong những thơ ấy, tính có giấp cho Chưởng-mai được một cái lý thuyết mới, theo lý thuyết mới ấy thì phòng có viết trăm ngàn bài vào mục «Chuyện đời» nầy cũng không hết chuyện, ấy là lý thuyết «Nếu như».

Nầy độc giả thử xem:

Nếu như tay không mà lội phong sang sóng rộng sóng gió kia thì...

Nếu như không tiền mà đi du lịch sang Âu sang Mỹ mà quan sát...

Nếu như đánh đổ cái cơ quan nọ mà tổ chức cái cơ quan mới thì...

Nếu như thay vào địa vị... thì sẽ...!

Nếu như phải viên ấy bạn đồng tru thuộc địa sang đây mà mình bày tỏ nguyện vọng...

Nếu như... nếu như, ôi thôi! vô số là nếu như!

Cái lý thuyết «nếu như» nầy là mối hy vọng, Chưởng-mai không khắc trách, dẫu là viển vông, song cũng nên trưng cáo một đôi là:

Muốn sang tông phải có gậy có đó, bá, lí nữa có cái phao nổi mà biết lội.

Muốn đi du lịch, trước hết phải có tiền hành lộ...

Cái thuyết «nếu như» thật nói không rồi, song còn là thường tình; đến như thơ dấu tên mà trong thơ lại dọa hăm, nói xấm đôi tư kẻ khác thì nó đã bán làm sao!

Theo nhà Tây triết đã nói, phàm làm một việc gì mà tự mình không có can đảm nhận nhận tức là đều bất chánh, mà người dấu tên đó đã phạm 2 đều lỗi:

1) Là lương tâm mình đã nhận là đều xấu mà mình còn làm, lại dấu kín không muốn cho kẻ khác biết, ấy là đối với lương tâm.

2) Là biết việc rồi ra là quấy nên dấu tên cốt tránh một sự trừng phạt về việc mình đã làm. Vậy nên biết:

Những thơ «dấu tên» dẫu tánh chất thế nào, cũng là vô giá trị.

Những cái «nếu như» không cần có vào đâu, thì trẻ con cũng «nếu như» được.

Chưởng Mai

CUỘC ĐẢO-CHÍNH Ở TRUNG-HOA

Trương-học-Lương không lập chính phủ độc lập

Mộc-tư khoa, 14-12. — Thông-tấn «Tass» cải chính tin đồn rằng Trương-học-Lương lập một chính-phủ độc lập để Nga làm hậu thuẫn.

Chủ tịch Sơn-đông và Hồ nam vẫn trung thành với chính phủ Nam kinh

Thượng-hải, 14-12. — Chủ tịch hai tỉnh Sơn-đông và Hồ-nam đánh điện về Nam-kinh tuyên bố trung thành với Chính phủ Trung-ương.

Cuộc điều đình

Thượng-hải, 14-12. — Ông Donald, cố vấn của Tưởng-giới-Thạch và cựu cố vấn của Trương-học-Lương, đã đến Tây-an-phủ do chiếc máy bay của Trương. Cả Trung hoa đương chờ xem kết quả cuộc điều đình.

Tưởng Phùng-ngọc-Tường quyền chủ tịch Ủy ban Quân sự có đánh điện cho Trương nói rằng Chính phủ Nam-kinh cần lòng xét các điều yêu cầu của Trương và rất lợi tử thông các đối Trương, nếu Trương chịu thả ngay Tưởng là người đã làm cho nước Trung hoa tiến bộ cả về nội trị, cả về ngoại giao được nhiều lắm. Phùng lại thêm: nếu Trương muốn thì Phùng tự thân đến Tây-an-phủ để bàn đảm những lời hứa của Nam kinh.

Trương học Lương yêu cầu những gì?

Thượng-hải, 14-12. — Có tin rõ từ Nam kinh đến nói Trương-học-Lương yêu cầu 8 điều như sau nầy:

1) Cất cuộc bài trừ cọng sản;
2) Cho đảng viên cọng sản dự vào Quốc dân đảng như trước nay;
3) Liên hiệp với Nga Xô-viết;
4) Đề kháng Nhật;
5) Lập một chính phủ quốc phòng;
6) Triệu tập một hội nghị hưng quốc;
7) Tự do ngôn luận, tự do báo giới;
8) Đại xá chính trị phạm.

Chính trong Quốc dân đảng cũng có phái muốn thân Nga, bài Nhật

Các giới rõ thời cuộc không lấy cuộc đảo chính nầy làm lạ. Ai cũng biết Trương-học-Lương chỉ huy một đội quân 300 000 binh mã ở Trung hoa; quân nầy rất lấy làm bất mãn về việc tiểu cọng. Người ta nói cuộc đảo chính nầy tự tay các bộ cơ quan của Trương chủ trương chớ không phải tự Trương trực tiếp sắp sếp.

Chính ở trong Quốc dân đảng, có một phái chủ trương thân Nga và bài Nhật.

Tưởng giới Thạch đã được thả ra rồi chăng?

Thượng-hải, 14-12. — Theo thông tấn *Reuter*, thì tướng Chien-to-Chen trưởng đội tham mưu của Tưởng giới Thạch đã chết trong trận đánh với quân nghịch. Cho Tưởng thì đã được thả ra và đã về Nam kinh rồi.

(Xem qua trang 3 cột 2)

LẠI MỘT THẦY PHÁN BỎ TÚI KHÔNG TRÔI MẤY TỜ BẠC ĐÁNH DẤU!

Theo *Trung bắc Tân văn* ra ngày 11-12-36, tại làng Đông xá, huyện Cẩm giàng, tỉnh Hải dương, có cuộc tranh cử lý trưởng giữa đội Thanh và phó lý Ngô-v-Hạnh.

Thấy bên địch có thế, đội Thanh bèn lên tòa tìm thầy phán Quế, là người giữ phần bầu cử tại tòa Sứ Hải dương, nhờ thầy «giấp». Thầy Quế đòi 100$ sẽ «làm ơn» cho.

Đội Thanh về lo, ngày 3 Décembre nầy, lúc 2 giờ chiều, đem 25 tờ giấy 1$ lên tòa, nhưng nghỉ sao không biết, rồi lại tới sở Mật thám tố chuyện, không tối gặp thầy phán Quế. Ông chủ sở Mật thám ghi dấu mấy tờ bạc. Đội Thanh đem vào, xin thầy Phán nhận lấy, còn sẽ lo sau. Ai hay thầy Quế vừa nhận tiền thì có nhà chức trách vào tìm cô quả tang số bạc 25$ kia, đang bỏ trong túi áo của bà Phán! Ông Phán hết ngỏ chối!

Vua cũ, và vua mới nước Anh

Vua mới nước Anh

Londres 12-12. — Công tước York đã được tôn lên kế vị vua Edouard VIII, lấy hiệu là George VI. Ngài đã bắt đầu tiếp đại biểu các nước tự trị đến chúc mừng và tỏ lòng trung thành với ngài.

Vua George VI định lễ tân vương sẽ cử hành vào ngày 12 Mai 1937.

Vua Edouard VIII sang Áo

Boulogne-sur-mer, 12-12. — Ch ốc tin Wolffand chỗ vua Edouard VIII đã đến Boulogne-sur Mer khi 15 giờ 55 sau 2ø phút đồng hồ ngài đáp xe hỏa sang Zurich rồi sang Áo.

Từ nay ngài sẽ lấy tên là Công tước Windsor.

Vienne, 14-12. — Công tước Windsor đã đến Vienne khi 22 giờ. Ngài trọ tại dinh Rogogfeld, nhà của nam tước Rotschild. Ngài tuyên bố không tiếp ai, và không gặp mặt bà Simpson trước ngày 27 Avril.

THẾ GIỚI THỜI ĐÀM

Dư-luận Trung-hoa ĐỐI VỚI CUỘC Nhật Đức hiệp-định

Đức ở Âu-châu, Nhật ở Á-châu là hai nước thờ chủ nghĩa xâm lược, đã làm rung rinh cái nền hòa bình cả thế giới, mà nay lại cùng dính hiệp định với nhau, ảnh hưởng lại càng to; cuộc điện Âu-châu thêm rắc rối nhiều mà bên Á-đông, nhứt là nước bị xâm lược như Trung hoa, vân mang cũng nhập phòng. Xem dư luận Trung hoa dưới nầy:

«Nhật-Đức hiệp định, đáng khiến cho người nước chú ý. Không nói nội dung có những đều mãn nhiệm mà họ vẫn dấu kín, chỉ tựu những bộ phận công khai — những cái mà họ phô cho người thế giới cùng biết, là cái không cần dấu — thì đối với Trung quốc đã thấy hiểm tượng nguy ngập là dường nào? Một tờ báo lớn ở Luân-đôn đã nói:

«Cuộc Nhật-Đức hiệp định giúp cho Nhật tiến công Hoa nam càng mau chóng và công khai cuộc tấn công Hoa-bắc nữa.»

«Thế mà cơ quan chánh phủ Đức ở Trung hoa một hai biện bộ, thanh minh rằng: «Nhật-Đức hiệp định không có chút ảnh hưởng gì đến lợi hại ở Trung quốc».

«Ở, người Đức biện bộ cho công cuộc của nước Đức, cái đó không lạ. Đến các nhà đương cuộc Trung quốc cũng biện thị với người nước rằng: không nên kinh ngạc, cuộc Nhật-Đức hiệp định, không quan hệ gì với mình!

«Thì rõ cái lối nhận thức của chánh phủ Trung quốc, không đến mất nước không thôi. Hãy xem những nguy cơ dưới nầy:

«1) Theo nguyên tắc thông thường mà nói, những nước bị xâm lược, tự nhiên không muốn trận thuyền xâm lược của nước mạnh dưỡi ra. Nay Nhật-Đức đồng minh tức là trận thuyền xâm lược khoách triển một cách rõ ràng. Nhưng nước sẽ bị xâm lược không khỏi nguy hại, huống Trung quốc hiện đương bị chà dưới bàn chưn sắt của người Nhật mà bình yên được sao? Họ nêu lá cờ «phản cọng» chỉ là cái tập đoàn của những nước đã tâm đầy thôi. Thử hỏi Trung quốc còn lưu bao nhiêu thổ địa làm mồi cho cuộc xâu xé mà chính cái hố «đã tâm» đó không biết bao nhiêu với lấp cho đầy kia!

«2) Nhật Đức đồng minh rồi sẽ tấn hành chánh sách xâm lược không còn kiêng nể ai nữa. Cả 2 mặt giáp cộng Tô-Nga, nguy cơ càng khẩn trương, mà Trung quốc chính làm đối-tượng cho cuộc xâm lược của người Nhật. Vì Nhật muốn phòng Tô-Nga, trước phải chiếm lĩnh Trung-quốc. Tức là tấn hành theo chánh sách «đại lục» đã vạch sẵn: Chinh phục Trung-quốc, với chinh phục Thế-giới... Trung-quốc không phải làm đích cho mũi tên ấy sao?

«3) Đều nầy càng nguy hơn nữa: Trung-quốc vài năm lại đây, rất là thân Đức, quan hệ giữa Trung-Đức rất là mật thiết. Trong cơ quan của chánh phủ, chan chan là người Đức làm cố vấn, nhứt là cơ quan quân sự, bao nhiêu kế hoạch về quân sự cùng quốc phòng đều giao trong tay quân sự cố vấn người Đức. Nay Nhật Đức đồng minh, một mặt lợi dụng cố vấn Đức để giám đốc chánh-phủ Trung-quốc, một mặt do quân sự cố vấn Đức mà dò thám rõ được cơ quan bí mật hoạch bí mật Trung-quốc. Gần đây trên mặt báo nọ đã có cái tin đáng ghê là:

«Trong điều ước Nhật Đức hiệp định có đoạn nói về bộ phận Trung hoa, mỗi tháng do Đông-kinh và Bá-linh trao đổi tình báo về việc quân sự bí mật. Muốn che mắt thế giới, cơ quan tình báo ấy, sẽ tổ chức một hội «văn hóa hồn hiệp nghiên cứu» để làm màn che bề ngoài...

«Quả vậy thì từ đây Nhật không cần buộc chánh-phủ Trung-quốc phải dùng người Nhật làm cố vấn mà bao nhiêu việc bí mật đều đó biết được cả. Nói cho rõ là cố vấn Đức sẽ làm thay cho Nhật, để cho nhân dân Trung-quốc không sanh mối kích thích, vì Trung-quốc không có ác cảm với Đức kia.

«4) Trước đây một phái hàn gian đã đồ mưu xướng cái chánh sách ngoại giao «liên Đức thân Nhật» nay có cuộc Nhật Đức đồng minh, âm mưu ấy sẽ lan rộng mà thực hiện «Hai cái bừa đốn một cây đứng mỏ côi» Trung-quốc còn mong gì sống còn nữa sao?»

Đứng trước biểm tượng nguy ngập ấy, rõ dục cho Trung-quốc trong 3 đường phải chọn lấy một đường:

1) là bỏ đỏ.

2) là theo lối điện cuồng, đánh lấy làm xác phá, gánh phần đội quân tiên phong cho trận tuyến xâm lược cùng đất nước cho quân địch thò hồ đây đạp phá phách,, mình cứ đầu hàng gia vào trận thuyền trương là cờ theo ý họ là phòng cọng trong, phòng cọng người, trung thành với phái xâm lược.

3) Bằng không muốn đi vào đường ấy thì tự thân tích cực chính bị sẵn sàng hàn với trận thuyền bòa bình, cùng đánh đổ trận thuyền xâm lược kia, giữ gìn sanh mạng quốc gia độc lập của mình.

Không đi đường nầy thì đi đường kia, rõ Trung-quốc hiện tình không có đường nào nữa.

K. Q.

Thêm tiền để nuôi số tù đày sang Inini

Hiện tù ở Bắc kỳ cả thường phạm và chánh trị phạm, đày sang Inini không biết là mấy. Ngày 28 Novembre 1936, quan Toàn quyền ký nghị định trích 20.250$ ở ngân sách Đông dương cấp vào ngân sách Bắc kỳ để nuôi số phạm nhân ấy.

Cùng bạn độc giả

Đã gần hết năm 1936, xin nhắc các ngài nhớ kỳ hạn mà gởi trả tiền báo cho bản quán để tiện việc sổ sách cuối năm.

Đã mấy tháng nay, bản báo nhận được rất nhiều tin và bài ở các nơi gởi đến, rất cảm tấm lòng sốt sắng của các ngài đối với TIẾNG-DÂN, mong các ngài nghĩ đến sự sống khó nhọc của tờ báo.

TIẾNG-DÂN

https://tieulun.hopto.org

GƯƠNG VĨ NHÂN

CÔNG VIỆC HÀNG NGÀY CỦA MUSSOLINI

TAY ANH HÙNG ĐỘC TÀI NƯỚC Ý-ĐẠI-LỢI

(Tiếp theo và hết)

Khảy đờn rồi, Mussolini lại tiếp kiến một lớp bà con bạn hữu riêng. Lớp người nầy lại là hạng bần cùng lao khổ.

Làm ông thủ tướng gồm cả 7 chức bộ trưởng, oai quyền thế vị, lừng lẫy trên hoàn cầu, mà tiếp kiến bạn hữu cùng; theo cái nào người Việt-nam ta, nhứt là hạng sang, lên mặt quan, thì hạng bần cùng ấy đã bị bọn hầu hạ xua đuổi từ cửa ngoài, chưa được bước lên thềm nhà, đừng mong quan lớn tiếp kiến nữa. Vậy mà nhà anh hùng họ Mussolini mỗi ngày có chừa cái giờ để tiếp kiến bạn nghèo ấy mà giờ tiếp kiến ấy vẫn có cái ý nghĩa sâu xa.

Nguyên Mussolini xuất thân vốn là một nhà làm báo nghèo, cha ông ta là một người thợ rèn, đời ông ta khoảng trước đã chen lấn vào xóm lao động nên bạn nghèo quen biết rất nhiều. Bởi vậy nên nay ông ta làm đến quyền cao chức lớn độc nhứt trong nước mà bạn nghèo kia thường tới yết kiến luôn, ông ta cũng để cái giờ riêng dặng chuyện trò với bạn quen ấy, không khinh rẻ phiền chán chút nào, mỗi ngày thường mất một giờ hoặc đến một giờ rưỡi, ông ta nói:

« Tôi tiếp kiến bọn nghèo ấy chính là tôi tiếp xúc các phương diện trong xã hội: Nhân thế có người mượn tiền, thì tôi hỏi vì cớ gì mà mượn tiền, như người ấy trả lời vì buôn bán lỗ vốn, tôi lại hỏi nguyên nhân lỗ vốn là vì sao, vì thuế quá nặng chăng? vì ngoại hóa tràn vào, không đủ sức cạnh tranh chăng? hoặc vì những cớ gì ngăn trở, làm ăn không được tiện lợi... v. v. nhờ đó tôi biết rõ nội tình xã hội không khác gì tự mình chen vào trong thôn giả mà thấy rõ cái chân tướng trong màn kín kín, rồi bằng đó làm căn cứ mà sửa đổi và sắp đặt công việc chánh trị cải lương cho càng thích hợp hơn lên. Phỏng như tôi đóng cửa tự cao, không cùng bạn nghèo ấy tiếp xúc gần gũi, tức là tôi đã cách ly xã hội mà đã cách ly xã hội, thì cái đối tượng trên đường thi hành chánh trị đã sai dịch rồi, nghĩa là « đóng cửa làm xe » chánh sách ấy trở thành chánh sách ly khai với xã hội».

Đấy, làm vị thủ tướng mà mỗi ngày tiếp kiến bạn hèn cùng đến 1 giờ hoặc 1 giờ rưỡi, nhà anh hùng độc tài kia có cái ý sâu xa là thế. Có đâu cửa gài mấy lớp mà phó là tay chánh trị vì dân vì nước như nhà làm chánh trị xứ ta đâu!

Tiếp kiến bà con bạn hữu riêng ấy rồi, 4 giờ ông ta lại vào quốc vụ viện làm việc, tiếp kiến nhân viên ngoại giao nước ngoài, công sứ, lãnh sự và các vị khách trọng yếu, đoạn, đi dự các hội nghị, hoặc diễn thuyết cho dân chúng nghe.

Chúng ta đọc báo, thường thấy đăng những bài diễn văn của Mussolini diễn thuyết trước dân chúng, tưởng đâu một lần ông ta diễn thuyết, sắp đặt trước đôi ba ngày, soạn bài sẵn rồi triệu tập, đăng quảng cáo, rải giấy... (như các nhà diễn thuyết ở ta thường thấy), nhưng không phải phiền phức thế đâu: mặt trước quốc vụ viện có một khoảng sân thật rộng. Phổ thông dân chúng đại hội thì tụ hiệp ở đấy. Mỗi lần Mussolini diễn thuyết cho dân chúng nghe, chỉ ở nơi cửa sổ dài trước phòng biện công, đứng trên diễn đài cao mà nói xuống, ai nghe cũng được rõ, diễn xong lại vào phòng làm việc. Một đều đặc điểm nên biết, là ông ta diễn, nói rất đơn dản, chỉ nói đều cốt yếu thiết thực, không có lần nào quá 10 phút đồng hồ, nên mỗi lần diễn giảng như vậy, bao phí thì giờ rất có trình hạn, rất ít, (có đâu kéo dại dà as như bài diễn văn của người Nam ta mới học đòi).

Diễn xong, hoặc dự hội xong, về nhà ăn cơm tối, độ 9 giờ, chậm thì 9 giờ rưỡi.

Ăn xong, cao hứng, trong nhà có máy chớp bóng, mở phim diễn một hồi, trước khi đi ngủ, thế nào cũng múa gươm một giờ đồng hồ. Vì tinh thần ông ta rất tốt ưa hoạt động, nên vận động cho tâm thần có hơi mỏi thì giấc ngủ mới ngon.

Ngủ đến 6 giờ sáng thì giậy lại bắt đầu làm công việc ngày khác.

. . .

Đọc chuyện trên, thấy cái ngày của bậc anh hùng vỹ nhân qui hóa biết bao! ai nói chuyện lấn thổ, lao động, hãy xét thử cái ngày của mình trong 24 giờ làm những việc gì? Tôi dám chắc bản nhật ký của người Nam ta phần nhiều đề giấy trắng, hoặc vẽ cua vẽ rắn, không nữa làm những chuyện không đáng chép, nay dấu đi mà không chép.

Chúng ta phải ghi cái việc bằng ngày của chúng ta, dầu muốn làm phận sự một người dân, đừng nói làm thủ tướng.

MINH-VIÊN thuật

Phong-trào bãi-công ở Pháp

Paris, 10-12 — Tình hình các cuộc bãi công ở Paris như sau nầy:

Vật thực	2 nhà	1 cửa hàng	bãi công
May vá	3 —	296	—
Kim khí	2 —	525	—
Các nhành công nghiệp khác	29 —	1.669	—

Tiếng kêu về tăng thuế chợ và xin mở đường

BÌNH-ĐỊNH. — Làng Vĩnh-trường, tổng Thạch-bàn, huyện Phù-cát, có chợ Gồm, mấy năm nay chịu thuế 55$. Năm nay, mấu tranh chất lợi nhà, tên Võ-Thuần (dân trong làng) đến tòa Sứ xin đấu thầu chợ ấy là 65$. Quan Sứ tư cho quan huyện phải đến tại đình làng hội đồng dân để đấu giá (bữa 5 tháng 8 ta). Tuân thủ nhân dân trong làng không ai đấu quá số 65$, chỉ làng chúng tôi vì chợ làng đấu được 64$50.

Sau quan huyện đòi chúng tôi vào hiểu, bắc tăng thuế chợ ấy lên 100$ mà nói là quan Sứ định thế.

Chúng tôi kêu xin: phải như chợ ấy có lợi thì dễ có người đấu trên số 65$; nay không ai dám đấu, chính tên Võ-Thuần ra đình mà cũng đấu đến 65$ là cùng, huống làng phần thì gia giữ trong chợ cho có trật tự, phần thì sửa sang lều trại và làm chòi, xây thành, xây hồ, còn làm việc phiền phức nữa, xin quan xét lại. Thì quan huyện trả lời việc ấy ở nhà nước.

Vả lại, chợ Gồm ở về chốn nhà quê, tuy có đông (một tháng có 6 phiên đông) nhưng bán rau khoai và mắm muối, ngoài ra không có vật hạng gì đáng giá, mấy năm nay bị cái nạn khủng hoảng chung, buôn bán cũng ế ẩm. Nhà nước để hiểu rõ, nếu để cho đấu giá, lẽ nào lại tăng xấp lên? Đồng thời quan huyện lại bảo chúng tôi phải trả bị nhân công vật liệu động cho ngài thừa hành chỉ thị làm lại cái chợ cho được mỹ quan, và thêm vẻ phồn thạnh. Theo chúng tôi nghĩ, năm nay trời hạn, mùa màng mất sạch, nhân dân lo đói không rồi, thực chưa làm gì được, vả chăng ta mong cho nước mà được thông thương:

1) Con đường Hòa hội, Hội sơn, xin đổi làm chợ Gồm Hội sơn, đường ấy sắp đã gần, mà tiếp giáp con đường Dégi lê, thông thương từ nguồn chi biển, đi ngang qua chợ Gồm.

2) Chợ Gồm là xứ nhà quê có con đường Dégi lên, thì hành khách lên xuống cũng khá đông, mà sở Hỏa xa không để cái ga nơi ấy cho khách đi lại, thật là bất tiện, chợ Gồm mất vẻ tiện lợi. Vậy như con đường Hội sơn — chợ Gồm có đổi, chợ Gồm có đặt một cái ga, may ra chỗ chợ Gồm ngày kia tăng thêm phồn thạnh. Đến ngày phồn thạnh đó, nhà nước sẽ tăng thuế là hợp lẽ hơn, bằng nay thì tình hình buôn bán còn ế ẩm.

Dân Vĩnh-trường

Lời than van của các hạng công nhật các sở ở Phan-thiết

Lúc nầy trên mặt các báo đều có mục kêu van của các hạng công nhật các sở, cái hạng «nửa thầy nửa dân». Chúng tôi rất mong chánh phủ suy nghĩ cho chúng tôi nhờ:

Tiền lương rất ít, số tiền 10% bớt đã lâu mà chưa thấy cho lại (hãng buôn Descours et Cabaud Saigon đã buờn tiền đó lại rồi). Theo khoản 5 và 6 nghị định quan Toàn quyền ngày 27-5-31, bạn chế cho ít nữa 1 năm hay 2 năm làm việc là nhiều, các hạng công nhật được liệt vào ngạch, khỏi tập sự nữa. Nay lại có nghị định không cho miễn sai, nếu làm việc quá 10 năm sẽ được thưởng phẩm hàm.

Một thời hạn 10 năm, đối với anh em chúng tôi đã trên 2, 3 năm, mà e nay làm mai bởi không hay; lương cũng công nhật, không ngạch, chưa hẳn ai được cái may đi đến quá 10 năm.

Tình thế anh em công nhật chúng tôi rất nguy khốn, giá hàng hóa cao, công sở làm không chắc, đồng công mỗi nợ sao tránh khỏi!

Mong chánh phủ nghĩ thương giùm cho cái «hạng nửa thầy nửa dân» với.

thay mặt:
L. V. P.

VIỆC TRONG NƯỚC

Nằm nhà thương trở lại ăn cắp!

HUẾ. — Tại nhà thương Lao, khi 6 giờ sáng 16-12-36, người cai-lí Lương lên quét dọn trên lầu, thấy cửa phòng bom hơi mở toang, gương vỡ; thấy có sự lạ, Lương đi báo cho bà sơ biết. Bà sơ qua thì thấy của tủ của bà đựng thuốc mê, trong cái tủ ấy có để hơn 40$ không cánh mà bay đâu mất, lại thấy có máu vấy nơi mặt gương bể. Khi đó Lương theo giọt máu, tới nơi phòng của cậu André là người tây lai, thấy cũng có máu, mà cậu nầy đã đóng cửa mất. Bà sơ đi báo Cò bót lên làm ăn hết. Cò bót khám xong, bảo một người cảnh sát đứng giữ cửa phòng của André nằm, và lấy giấy dậy mấy giọt máu đó lại, rồi đòi tất cả mấy người cai lí, bồi biện tên họ bắt kỳ tên vào, và soát tay mấy người ấy không thấy ai bị thương cả. Khi 12 giờ trưa, cậu André về, ông Cò kêu hỏi, thấy nơi tay cậu có băng, bảo tháo ra xem thì quả nơi tay bị thương. André bị điệu xuống bót tra hỏi.

Nghe André đã nhận tội, còn số bạc tiền chỉ còn 21$ đã trả lại cho bà sơ.

Ai có đời nằm nhà thương lại trở ăn cắp một cách xảo quyệt như thế!

Tg.

Đám chay quan bà! đi đám chay quan bà!

THANH HÓA. — Hôm 21 tháng 10 ta, ở hạt Yên định, người ta gặp một lễ người khá đông, trang điểm tiêu lối áo quần đồng bóng, tuy đàn bà có vẻ vui vẻ khỏe khoắn, còn lại đàn ông thì tỏ bộ cuí cượng, lại xen tiếng, thở dài phàn nàn, những người [illegible] nhau: Họ đi cùng chay quan bà!

Ký giả hỏi, thì một ông lão trả lời: Nguyên tháng 9 ta, quan huyện dạy lý hương làng Trịnh điện xin phép khuyến và bổ người trong làng kẻ ít người ít ấy, quan bà đứng sơn ba pho tượng ở chùa làng ấy, nay đúc xong khánh thành, nhân làm lễ chay mấy ngày đêm, nên bọn kia đi đám chay đó.

— Phí tổn làm chay ai chịu? Ký giả hỏi.

— Thầy nói quan bà đứng làm chay, không rõ ai chịu, nhưng việc xâu thì dân làng Trịnh đều chịu.

— Thế thì họ đi xem, sao bộ đồng bóng?

— Vâng, đi xem là khác, còn bọn đi đó là đi cùng, nguyên quan ông có mời các tổng lý, hương chức, phải bảo các các hội phường tín thiện trong làng đi sắc đông mà hành hương tiến cúng, nghĩa là có vì thành để tỏ lòng thành với đám chay.

— Đi cùng và coi đám cũng vui, chớ sao trong lại dân ông kia có dạng buồn?

— Chà! ông trưởng hạt Yên định nầy giàu vui sao? Mấy năm nay cũng gặp cảnh khốn cùng chung như nơi khác: tiền bạc ít, mùa tháng năm đã mất, mùa tháng mười bị hạn mất, hiện giờ xâu thuế, trích lạc, nợ nần bàng chạy chửa ra, còn cùng sướng chi mà đi coi chay bội!

— Dân tình thế, chắc quan cũng biết chớ?

— Có lẽ quan cũng biết lắm chớ! nhưng đối với thần phật, quan tỏ lòng tín ngưỡng, như tháng hai năm nay, quan có đứng ra bổ phế thờ làng Bình yên, tháng ba khánh thành, cũng mời cách như thế nầy mà tổng lý đi cùng đông.

Nói đến đây ông lão thở dài một tiếng rồi nói thêm: Không biết xong đây, rồi còn tu bổ khánh thành đâu nữa không!

Ký giả từ ông lão đi rồi, và công bố câu chuyện trên từ báo, không lời phê bình.

Dân quê

(Xem tiếp qua trang 4 cột 3)

Bà đầm cúng chơi kiêu trốn nợ

Từ ngày 13 Octobre bà Rousseau chủ khách sạn La Paix ở Sơn lộc, tỉnh Sơn tây (Bắc kỳ) trốn, có kẻ nói bà đã tự tử.

Quan Biện lý Hanoi cho sở Mật thám điều tra, thì nay rõ bà vì mắc nợ nhiều quá, phải cải trang mặc đồ ta để cho khỏi lòi mẹo.

Bà đầm nầy muốn «Ả hóa» sao?

Một người làm công bị đánh rất tàn nhẫn đến chết

Báo Saigon ra ngày 12 Décembre, đăng:

« Đêm 8-12 36 người Tây B... ở Hàtiên nghi cho người làm công là Lý văn-Bình lấy trộm tiền của mình, liền cùng với người tây F... thợ máy, bắt Bình tra hỏi.

« Đương đêm, tây B gọi đông quận châu thành Ngô đo-duy-Ân đến tại chỗ để tra hỏi Bình.

« Ông quận khi đi, có đến tận nhà gọi Hương quản Thái-văn-Long và lính Giác cùng đi.

« Đến nơi, ông quận chỉ bắt Hương quản lấy khai những người làm công trong Bungalow để cho tây F. đánh khảo Bình đủ mọi cách, từ 9 giờ rưỡi tối tới 1 giờ sáng. Bình bị đánh hộc máu.

« Qua sáng hôm sau, 9 12 36, thì Bình đã bất tỉnh nằm thở hơi một trước sân Bungalow. Thân thể mặt mày Bình bầm tím cùng đen hết cả.

« Thân nhân của Bình, đến khi ấy mới hay, mà cũng chưa đem bình nhơn về nhà được.

« 10 giờ sáng 9-12 36, thì Bình chết. Thân nhân của Bình đánh giấy thép bẩm nài với quan Biện lý Châu đốc. Mới đến xế chiều hôm đó tòa Châu-đốc mời đến Hàtiên. Có lịnh Tòa, Docteur khám tử thi, rồi tòa mở cuộc tra vấn.

« Dân chúng rất sái rất, kéo đi chung đường, tỏ ý bất bình, cầu pháp luật xét đến nỗi oan khổ của dân lao động

« Tôi nhân trong khám cũng reo bè kêu la ầm ỹ

« [illegible] tây B. và F. vẫn [illegible] bị gông cùm gì hết »

Thi vào sở Kiểm-lâm

Ngày 2 Mars 1937, sẽ mở kỳ thi lựa người vào sở Kiểm-lâm. Thi tại Huế, Vinh, Qui-nhơn, Nhatrang.

Số lấy 15 người. Những đơn từ phải nộp trước ngày 2 Février tại tòa Khâm-sứ Huế, hay là nộp ở tòa Sứ mỗi tỉnh, nhờ quan Sứ chuyển lên tòa Khâm.

Bài thi: 1 bài âm tả chữ Pháp 15 hàng, 1 bài luận, quốc văn; 1 tờ bẩm việc quan; 2 bài toán đố, 1 bài dịch Pháp văn ra Quốc văn.

Về các khoản kê khai xe hơi

Nghị định của quan Toàn quyền ngày 15-7-36 sức thi hành đạo chỉ dụ ngày 5-12-35 về việc kê khai, phân hạng các thứ xe hơi mà lâm thời có thể dùng vào việc binh, nay đã có khoản thay đổi.

Những khoản thay đổi ấy đã đăng vào Đông Pháp công báo Journal Officiel de l'Idochine ra ngày 25-11-36, xem trang 3377, 3378 và bản in xếp lại đã giữa trang 3378 và 3379.

Cuộc «đào Tường»

(Tiếp theo trang 1)

tỉnh-Vệ hành Chánh Viện-trưởng (khỏi chết), nào giết Đường-hữu-Nhâm, một tay ngoại giao thân Nhật; gần đây lại giết Dương-vĩnh-Thái chủ-tịch Hồ-nam là tâm phúc của Tưởng. Nay lại phang đến tay gộc là họ Tưởng nữa!

Theo tình hình Trung-hoa hiện thời, nhắc cho chúng ta nhớ đến câu ví dụ của người ngoài đối với Trung-hoa:

Nước Trung-hoa ở Á-đông — dầu là nội tình rắc rối — ai cũng công nhận là một nước văn minh tối cổ, đất rộng người đông, có cái lịch sử vẻ vang 4.000 năm trên thế giới. Gần một thế kỷ nay, bị cả trên mười nước cả Âu và Mỹ — lại thêm bác Nhật — đua nhau xâu xé mà họ vẫn còn là một nước trọng yếu cùng đứng chưn trong hàng quốc tế.

Một phái khinh rẻ vì nước Trung-hoa như con cá kình lớn, lớn đến đổi bọn chài khoét trên lưng nó từng nơi từng chỗ, sanh ta nầy, nở mà chính con cá kình đó không biết đau ngứa gì cả.

Một phái khác có ý kiêng nể lại vì với con sư tử: Các bác đừng hờ hảnh! Đó là con sư tử ngủ đó, đến lúc nó thức giậy thì chúng mình nguy to!

Ấy, hai câu ví dụ trên, thế nào Trung hoa cũng lảnh lấy một câu, mà cuộc «đào Tường» nầy sẽ thấy rõ:

Làm cá kình bị khoét không biết đau đến chết chăng?

Làm sư tử thức giậy dương oai sấm sét cho trăm loài thú khác kinh khiếp chăng?

Thời gian sẽ trả lời cho chúng ta.

TIỀN PHỤ CẤP SAO CHƯA THẤY PHÁT?

Các thầy giáo tỉnh Quảng-Nam phàn nàn rằng mấy năm trước, tiền đi chấm Sơ học yếu lược và tiền phụ cấp phát trong tháng 8, tháng 9 lây. Năm nay cũng đi chấm như mấy năm mà tiền phụ cấp đến tháng 12 tây chưa thấy phát. Mấy thầy đương mong chờ.

Năng Ngôn

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

PHÁT-HÀNH LẦN THỨ HAI

Kỳ thứ ba nầy sẽ xổ tại SAIGON

Ngày 19 tháng Chạp tây năm 1936

Kỳ nầy cũng vẫn phát hành có 200.000 vé!

VÉ BÁN GẦN HẾT RỒI, MUA MAU MAU ĐI ĐỪNG CHỜ NỮA!

Kỳ nầy cũng vẫn có:

1 số trúng	4.000$
8 số trúng	1 000
80 số trúng	100
400 số trúng	50
4.000 số trúng	10

Bất cứ kỳ nào, dầu trúng hay không, nhớ cất vé cẩn thận, đợi tới ngày 20 tháng Giêng tây năm 1937, mà dự cuộc xổ số chung, xổ tại Huế liền sau khi xổ kỳ thứ tư rồi, có BA LỚN:

100.000$ — 40.000$ — 20.000$

NÊN ĐỂ Ý! Vé hai kỳ trước bán hết mau quá! Nên mấy ngày nay đã bắt đầu bán vé kỳ thứ ba rồi! Ở các thành-thị, bán đến 18 tháng Chạp tây thì thôi, còn các chỗ khác bán đến 17 tháng Chạp tây là cùng.

CÙNG 1$ MỘT VÉ MÀ LẠI ĐƯỢC HAI DỊP MAY!

5.000 DĨA HÁT COLUMBIA

PATHÉ và VICTOR ở Pháp mới sang

Xin mời quí ngài đến nghe những bài hát mới của nhà danh ca

TINO ROSSI

và những điệu hát Cải-lương, ca Huế, hát Tàu xưa nay chưa ai có, mà giá chỉ có 1$90 một dia

SOCOA, 145, Rue Paul Bert, HUẾ

https://tieulun.hopto.org

Sữa
NESTLÉ
HIỆU CON CHIM

SỨC KHOẺ CỦA TRẺ CON
NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học Lycées ở **Khắp Đông-Dương**

THUỐC TRỊ
BẠCH ĐÁI VÀ TỬ CUNG
Đại tài hiệu Khánh Mai
Giá mỗi hộp 0$60. Trị không hết bịnh không lấy tiền

Người đau chứng bạch-đái và tử-cung, không cần thuốc hay điều trị thì trọn đời không con, và thân thể càng tiều tụy, sau yếu lần mòn, sanh các chứng khác nguy hiểm cho tánh mạng lắm. Thuốc bạch-đái và tử-cung của hiệu-hiện hết sức hay, trị cho chứng tỏ được mau.

Huyết trắng ra dầm dề khi trong khi đục như nước cơm vo, gương mặt xanh xao, chân ngày càng ốm, mỗi một cả chân thân, hoặc tử-cung có vết thương, ra huyết trắng vàng và lỏng, hình như mủ, tử-cung người khó chịu hoặc đường kinh khi trồi khi sụt, khi ra năm bảy ngày mà không dứt, khi đi hiều đau rát. Hoặc bị sang độc, lậu độc tử-cung có mụt, ra huyết trắng có giấy có nhợ và có mủ. Các chứng trên đây dầu cặng thế nào uống thuốc này hiệu nghiệm như thần. Giá mỗi hộp lên 0$40. Có bán nơi các chỗ bán thuốc Khánh-Mai.

NƠI MUA: Trở bán nơi VIỄN-ĐÔ, 11 quai de la Soie, có các chỗ bán đều Khánh-diệp có bán.

VẬT QUÍ CHO KHÔNG LẠM PHƯỚC
(Vật này đã cứu trên 100 mạng rồi)

Tôi có thứ bột trị bọc Rắn Rít rất tài. Từ ngày tôi biết bột này, tôi đã cứu được trên 100 mạng bị rắn rít cắn, hắn Hổ, Rắn Trun, Rắn Lục đâu có cứu rồi và có cứu được hai người bị rắn cắn chết rồi, nguyên còn nóng cứu sống lại.

Ai rủi bị cắn, cắt bột này một chút cho vô rượu uống vào chỗ bị cắn, bột tự nhiên hít vào, hít rất mạnh rảy cũng không rớt, chừng hít hết bọc mới khá ra. Người bệnh vô hại.

Ai muốn có bột này viết thư cho tôi, nhớ bỏ theo 0$05 có, tôi cho không lấy bao nhiêu. Ở nơi NGUYỄN-VĂN-LƯỢNG, boîte postale N° 336, Saigon.

Bằng muốn có gấp, mua một hộp thuốc dán hiệu (Con rắn) thì lời 0$30. Trong hộp thuốc dán đó, có để vài bột này cho không. Thuốc dán dùng trị Gió, Tê, Nhọt, Hạch đàm, đau bụng, nhức đầu, nước ăn chơn. Trị toàn cả các bịnh ngoài da, rất thần hiệu. Khắp nơi có bán, nơi các chỗ thuốc hiệu Khánh Mai (mỗi nhà cần có vài bột này chờ khi hữu dụng. Đi đường bỏ trong hộp đem theo càng hay).

Trong nhà thường có Rít, bỏ sup, nên chứa sẵn bột này.

NƠI MUA: Trở bán nơi VIỄN-ĐÔ, 11 quai de la Soie, có các chỗ bán đều Khánh-diệp có bán.

Cuộc đảo chính

(Tiếp theo trang 1)

Tưởng giới Thạch chưa được thả = Trương học Lương không bị giam

Thượng hải, 15-12 — Ông Donald cố vấn của Tưởng giới-Thạch đã về đến Thượng hải, do máy bay thả. Ông tuyên bố: «Tưởng-giới-Thạch vẫn còn sống

Vẫn nói có cuộc quân chính mưu ở Trương học-Lương bị bắt giam là tin dồn huyền.

Chính phủ Nam kinh vẫn theo chính sách của Tưởng-giới-Thạch

Thượng hải, 15-12 — Chính phủ Nam-kinh đã quyết định giữ theo chính sách của Tưởng-giới-Thạch [Quân Chính-phủ tiến đến Tây-an-phủ, giọc đường không bị ngăn trở.

Quân Chính phủ bao vây Tây an phủ, nhưng nghịch quân lại tràn sang Lương-châu, thủ phủ Cam-túc.

Mất con

Tôi tên là Trần-Mưu, làng Thuận-Ninh, tổng Thuận-truyền, huyện Bình-khê, tỉnh Bình-định, (par poste Phú-Phong) có đứa con tên Trần-văn-Lý, tên tục là Trần-Rít, 15 tuổi, người gầy ốm, mặt vương, nước da trắng, mắt một mí, bọc lại trường Phú-phong, huyện Bình-khê.

Ngày tháng ba ta năm nay (1936) đương học, tự nhiên bỏ đi đâu không biết. Tôi ra công tìm kiếm đã nhiều mà không thấy, tình cha con ruột thịt rất lấy làm thương nhớ buồn rầu. Vậy tôi đăng lên báo mấy hàng này, xin bà con cô bác, ai biết nó ở đâu, hoặc gặp nó nơi nào; làm ơn mách giúp chỉ đem cho tôi, tôi sẽ đến tận nơi đem nó về, và ơn to lấy tôi xin hậu đáp.

Nay kính,
TRẦN-MƯU

Muốn bán

Một cái nhà lầu N° 125 quai Đông-ba Huế. Giá 1780$00.

Hỏi tại Bản báo

VIỆC TRONG NƯỚC

(Tiếp theo trang 3)

Lời cảm ơn của nạn dân

Vì nạn hỏa tại ở làng Tân quế, phủ Hàng công ngày 10 tháng 10 ta, anh được quan trên và hề từ tâm cứu giúp. Nay dân làng ấy đã có thơ cảm ơn các quan trên và các nhà từ thiện.

Dân

Không đi buôn mà buộc nộp thuế ba tầng!

QUẢNG NAM. — Năm ngoái (1935) tên Nguyễn-Trực và Nguyễn-Liêu, dân làng Thanh bình, huyện Tiên phước, vì mùa thuế chạy không ra tiền, dắc vài con trâu nhà lên chợ Trà my bán lấy bạc về nộp thuế, chớ không phải chuyên nghề (Trà my là xứ giáp mọi, có đồn, người buôn mọi đem trâu đổi quế), nhân thế quan đồn Trà my tư về huyện, quan huyện bắt nộp thuế ba tầng năm 1935 là 3$00. Chỉ một lần dắc trâu đi bán lấy tiền nộp thuế, mà đành lòng nộp ba tầng, đã oan khổ rồi.

Đến năm nay (1936) hai tên ấy quanh năm không buôn mà quan cũng bắt nộp ba tầng; 2 tên ấy kêu ca, bị giam mấy ngày (từ 22 đến 25 tháng 10 ta) mới tha về chạy lo bạc nộp. Hiện 2 tên ấy có đơn kêu tòa Sứ Faifo và có đơn kêu với viện Dân biểu. Mong quan trên soi xét việc oan khuất ấy.

Thường thường trong dân quê đến mùa thuế hà hà vật nầy, người bán đồ khác để chạy nộp thuế — heo, gà, trâu, bò, và tơ đao nầy nọ —, nào có phải chuyên nghề buôn đâu, mà buộc nộp ba tầng? Chính phủ nên châm chước thế cho dân nhờ.

Vụ dân kiện lý trưởng đã kết liễu

Phạm Quế lý trưởng làng Thanh chiêm, (Điện bàn) bị dân kiện, có đăng *Tiếng dân* số 935 ra ngày 14-11-36, nay quan phủ cứu về mấy khoản bán phiếu Quốc trái, bán đất công làm ruộng tư, ruộng đầu giá công khoản tính sổ.

Quan cứu rõ, lý hào đã thú nhận chịu bồi, đồng thời lý trưởng hương bộ, và thủ bộ cũng đưa đơn từ chức. Quan đã sức về làng lựa người điền thế.

Dân

Đối với việc dẫn thủy nhập điền

Ngày 7-12 vừa rồi, quan công Sứ, quan Tổng đốc về hiểu vụ dẫn thủy nhập điền (mở Bắc tỉnh Quảng nam), tại đình làng Hà thanh (Điện bàn) như lời đã sửa trước, điền bộ tới bàn hiểu khá đông, có sự Dân biểu cùng Đảng đến dự.

Theo quan trên hiểu, có 2 cách:

1) Để cho điền bộ tùy tiện làm theo lối cũ.

2) Nhà nước làm bơm, thuê bằng điện đem điện đến cho máy chạy đem nước vào ruộng rồi dân trả tiền, mỗi mẫu tây phỏng 6, 7 đồng, nhưng không nhất định, tùy theo vật liệu và nhân công mà thêm bớt.

Trong 2 cách đó, theo ý quan thì cho bơm dùng máy là tiện hơn. Hỏi ý kiến dân ưng cách nào, thì làm giấy ký đăng giải quyết. Tất cả điền bộ và tổng lý hiện tiện hơn 200 người, đều nguyện ký xin theo cách để cho dân tự làm, y theo lời yêu cầu của 6 ông Dân biểu Quảng nam, trong kỳ hội đồng thường niên vừa rồi, và bức thơ của mấy ông ấy đã gởi cho quan Tổng quyền ngày 10-11-36.

Theo dư luận miền ấy thì họ vẫn nhận để máy điện là văn minh, song sự cải nổi giao thiệp phiền lụy trong khi thu lợi trả tiền, chẳng khổ hơn sự khó nhọc mà họ tự làm lấy.

R5

Xi mạ hương lý mà án nặng đến thế ư?

(Quanh vụ nổi bất ở làng Châu me — Châu thuận)

QUẢNG-NGÃI. — Vụ nầy tòa án Sơ cấp Bình sơn đã kết án (*Tiếng dân* mấy số trước có đăng). Song chưa nói rõ cớ sao và tội gì.

Lúc 9 giờ mai ngày 7-12-36, tòa án đệ nhị cấp tuyên án, chia ra làm 2 vụ như dưới:

1) Lê-Lạc, Phan-Mật, Huỳnh-Lịnh, bị khép về tội mảng chuởi hương lý, tòa y án Lạc 10 tháng tù hay phạt bạc 100$, Mật và Lịnh giảm án thêm mỗi người 5 tháng tù hay phạt bạc 50$.

2) Dương-Long, Bùi-Trập, bị khép về tội nhóm nhau chống cự với hương hiềm Huỳnh-Bích, tức là kháng cự công chức, Long y án 18 tháng tù hay phạt bạc 150$, Trập y án 6 tháng tù hay phạt bạc 60$.

Những người bị án kể trên, đều có kêu oan, vì hương lý hiềm cớ đặng chứng vu, chớ họ không mảng chuởi và kháng cự gì, song bị quan tòa bác.

Nếu dân có cãi cọ với hương lý, không xét nội dung thế nào, mà khép vào đầu xỉ mạ, kháng cự, thì nhân dân làm sao mà tránh được tội ấy, mà hương lý tha hồ làm gì tự ý!

Dự thính

Thầy trợ hay đánh quá!

BÌNH-ĐỊNH. — Tại trường Kim bị huyện Phù cát, có thầy trợ M. V. L. đối đãi tới nay phụ huynh học trò có phàn thất vọng vì cái thầy hay đánh học trò. Vừa đây trò Giảng học lớp nhì nhớt niên bị một trận khá đau, cha trò có đến xin thầy bớt đánh, nhưng khi đến nhà, thầy ra giảng khinh bỉ, cách ít hôm sau, thầy lại đánh trò Giảng một lần nữa, rồi người cha phải dẫn con vào trình quan Hiệu trưởng, quan huyện Phù cát, và làm đơn kêu quan Huấn đạo và quan Đốc học.

Trị dân còn có luật cấm đánh, huống là dạy học trò, nên nhiều người theo phiền.

L. V. lai cảo

Thêm một lý trưởng bị án

KHÁNH-HÒA. — Dân làng Trường đông, tổng Xương hà, huyện Vĩnh xương, kêu lý trưởng Trần Khánh về tội xâm lạm hương mễn, sổ sách bất minh, và kiện hương bộ về tội tư tiền sổ bạc thanh minh.

Ngày 29-11-36 tòa sơ cấp Vĩnh xương buộc lý Khánh bồi lại số bạc 43$67, tuyên phạt 4 tháng tù được thực và bị cách dịch, còn hương bộ Trương Bảo thì được miễn nghị.

Lên tòa nhị cấp, ngày 11-12-36 quan Tuần vẫn xét bổ về các khoản trong đơn, đã lời ra nhiều mánh lới điêu ngoa của lý hương (người số bạc đã bồi trả, còn số bạc về tư ích và tiền công thâu cũng tiêu sạch, xét sổ sách thì lý hương khai đã đất cắt), nhưng tòa trên vẫn y án, chiếu theo điều 417 hình luật cho Trần Khánh được hưởng án treo.

Dân làng vẫn phàn nàn, vì tòa đã tìm mánh mối hà lạm của hương lý mà buộc tội nặng; Trần Khánh trước có bị án phạt bạc 40$ về tội nhận triện bậy, thế mà cũng còn được hưởng huyền án, được miễn nghị và vẫn còn làm việc làng!

Mong quan trên thẩm xét lại công bình để cho dân được vừa lòng.

Biết rõ

Thuế thợ làm rồi không muốn tiền công

BÌNH-THUẬN. — Hương lý làng Tuy hòa, tổng Lại an, phủ Hàm thuận, ngày 1 tháng 5 ta có đặt cha gần dân trong làng là Lê-Ngọ, thợ nề, làm một cái chợ giá bạc là 100$, có làm giấy tính giao kèo và bản đồ, hai bên giữ một bản, trong tờ giao kèo 1 cái nền chợ bằng đá ba lằng và lát gạch, nền giá 50$, làm 1 cái cổng, dáp 1 con đường bề ngang 4 thước, bề dài 16 thước tây giá 50$ (là 100$), thợ xuất tiền nhà làm đặng 2 phần công việc để cho thợ mượn sửa tiền, làm xong sẽ giao đủ tiền.

Ngọ làm đặng 2 phần công việc, làm biên nhận đặng 50$. Đến ngày 16 ta hoàn thành, trình làng khám xét nhận lãnh, xin nhận đủ số bạc; làng khám xong, bảo Ngọ làm biên cho lãnh 17$, còn 33$ hẹn là ngày sẽ trả tất. Hay đâu đến kỳ Ngọ tới làng hỏi, làng cùng Ngọ nói.

Đến ngày 29-10 ta, làng đến lệ cúng cơm mới, có hương lý tân cựu tế tự, vợ chồng Ngọ dùng lễ trầu, rượu, tới trình xin số tiền thiếu. Thì lý trưởng Lê ngọc Chương nói số tiền thiếu trả tất cả rồi; phía làng và Ngọ cãi nhau, thì lý Chương nói lớn: tiền đặt chợ đã trả rồi mà Ngọ tới đòi nguyệt, xỉ mạ làng, nhằm ngày làng cúng..., liền sức chức dịch bắt cầm vợ chồng Ngọ, rồi hương lý làm tờ giải Ngọ xuống phủ, vu rằng đòi nguyệt, xỉ mạ hương đảng và ngăn cản sự cúng.

Cả làng mà xâm lăn hiếp một tên thợ, tưởng đáng lý khi nào cũng bình vực bên yếu.

N. đ. lai cảo

THƠ TÍM

Cùng ô Q. H. ở Phú-thọ, Nghĩa-hành, Quảng-ngãi

Việc cử lý trưởng, mọi dân biết quí là thâm mi hồ khỏi vì rượu thịt mà bỏ con là được, xin miễn đăng.

Ô. T. N. v. An tiêm, Quảng trị

Được bài ông nói chuyện bắt phạt thuốc rượu mà không để lên họ chạchè ở cho nhà báo biết, nên không đăng được.

Ô. Đ. v. B. Phontiou

Được bài ông nói bọn «khoc» ăn hiếp người Nam, v. v... Bài ấy nói trống không, đăng báo không ăn thua gì.

Ô. Ng. ph. K. Dégi

Lương hưu bị giảm mấy phần trăm là giảm chung cả, không riêng chỉ ai, miễn [illegible].

Ô. Ngân cổ Phanri

Được bài «người trời» của ông nói chuyện có tên một thám giả... mà không nói tên họ lên ấy là gì và chuyện xảy ra đã gần một tháng, nên không đăng.

Ô. V. Đ ở Phú-lãnh, Điện-bàn, Quảng-nam

Được bài ông nói chuyện phó chú trù yểm, phải có gì làm chứng mới đăng được.

Ô Trần-đình-Tùy, Anba, Quảng-ngãi

Được mandat 3$00 của ông trả để tiền báo đến 31-12-36.

Ô. Facteur Trung-kỳ

Được bài ông nói kể làm việc lâu năm nết tốt mà không được ăn lên và không được tư thưởng, của có người nết xấu mà được mau ăn lên... ít nữa ông phải chỉ rõ một đôi người làm xấu chứng mới đăng được.

T. D.

Cuộc nội loạn

TÂY-BAN-NHA

Tình hình trong nước

Madrid, 12-12 — Theo tin Chính phủ Madrid, thì ngày hôm qua trên mặt trận Madrid được yên tịnh, duy loạn quân có toan đánh xâm các trường đại học một vài lần nhưng bị đánh lui hết.

Trên mặt trận Aragon, loạn quân đánh vào Huesca nhưng cũng thất bại.

Trong miền Bajarales, một đội quân chính phủ chiếm cứ các gò nổi cách Villa-Franca và Bel Ebro 150 thước.

Ở Madrid loạn quân ném bom vào xóm lao động gần cầu Toledo, làm thiệt mạng mấy người thợ.

Tandriff 13-12 — Máy bay nổi loạn quân ném bom vào hải khẩu Malaga, làm chìm mất một chiếc tàu Nga.

Madrid, 14-12 — Loạn quân lại toan đánh vào xóm các trường đại học lần nữa, nhưng cũng bị thất bại và bị chết 50 người, mất 2 chiếc xe tăng hiệu Đức.

Trên các mặt trận khác không có gì đáng nói hết.

Salamanque, 13-12 — Theo tin loạn quân, thì sau khi xích quân bị bại ở Asturies, các thành Gijon và Somado Isagrec nổi loạn, một chiếc máy bay do người Anh cầm máy bị bắn hạ, hành khách ở trong: một người Nga và một người Tây-ban-nha chết.

Hội đồng bất can thiệp vào việc Tây-ban-nha

Londres, 10-12 — Hội-đồng bất can thiệp vào việc Tây-ban-nha đã chuẩn y một tờ trình đề nghị các cách trừng phạt việc can thiệp gián tiếp hay đưa binh lính tình nguyện sang Tây-ban-nha. Đại-biểu Đức và Ý tán thành tờ trình ấy, nhưng còn chờ hỏi ý kiến Chính phủ mình đã. Đại-biểu Đức, ông Ribbentrop nói rằng có trên 35.000 lính Nga hiện ở Tây-ban-nha. Ông Maisky, đại biểu Nga trả lời nói thái độ lừng thừng của Ý và Đức làm cho Hội đồng lâu nay chỉ nói suông mà thôi, và hiện có 6.000 lính Đức ở trong quân đội loạn quân. Ông lại phân biệt đội quân quốc tế và các quân đội Ý-Đức đó hai nước ấy đưa sang.

Chính sách giải hòa của Pháp, Anh

Paris, 10-12 — ở Paris và ở Londres.

(Xem qua trang 4 cột 3)

Lúa lên giá

NÊN MỪNG HAY NÊN LO

Hay tin lúa lên giá ai cũng mừng, nhưng mà xét cho kỹ là với mấy ông điền chủ kia, chớ còn anh em lao động thợ thuyền là một cái lo, một cái khổ nhứt. Đồng thời gạo ba cắt một lít chạy tiền mua không nổi, nay tính có lên cao bảy cắt, không thể nào mà kịp cho khow.

Còn khổ hơn nữa là lúa lên giá mà đặng trông mùa thì là điều mới còn để thở, chớ thiết mùa không đã đang lấy ruộng cho chủ điền, có dân dư mà bán thì cũng còn khổ nữa, cũng như người đau bịnh phong tình, kiếm đặng thuốc uống, nhưng mà thuốc nào cho thật hay — mong dứt tuyệt.

SƯU ĐỘC BÁ ÔNG HOÀN hiệu ÔNG-TIÊN sẽ trị tận gốc tuyệt nọc các chứng bịnh phong tình, chẳng những là lâu hay là mau, đều cho độc nhập vào cốt đi nữa, thuốc SƯU ĐỘC BÁ ÔNG HOÀN cũng tống lối gốc độc ra dứt tuyệt, khỏi cho trừ căn, không hai sinh dụng, không hành bịnh nhau, chẳng những là người mình cho đến người Tây người Tàu, người Ấn-độ, Cao-mên sau khi dùng rồi cũng đều vui thay tại chỗ, nên các nơi đại lý và chi cuộc nhà thuốc ÔNG-TIÊN bán chạy một cách mạnh mẽ.

BÁ = TƯỚC MÔNG = THẾ = TÔN

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)

PHÁP - QUỐC LỊCH - SỬ TIỂU - THUYẾT

Tác - giả: Alexandre Dumas — Số 120 — *Dịch - giả*: Nam-Sơn

Mát-xi-mi-liêng trả lời:

— Có lẽ đâu bá tước lại mau quên vậy. Cứu sống bạn An-be, chẳng phải là giúp ích cho người đồng loại, cho xã-hội là gì!

Bô-sân nâng cốc rượu Sam-ba-nhờ lên uống một hơi rồi nói:

— Bá tước đã làm cho xã hội thêm vẻ vang đẹp đẽ nhiều lắm!

An-be buộc:

— Thưa bá tước, bá tước là một lý nhà luận cứng nhứt mà tôi được biết, thế mà bá tước bị vây vào vòng luận lý rồi đó; chạy trời thế nào cho khỏi nắng chớ! bá tước không thể nào cho cái đức của bá tước được đâu!

— Tử tước nầy, tôi thiệt không dám lãnh những lời khen tặng của tử tước và các ngài: tử tước đối với tôi có phải là người lạ đâu, vì tôi đã biết tử tước trước, vì tôi đã nhường cho tử tước hai cái phòng, vì tôi có mời tử tước ăn với tôi, vì tôi có cho tử tước mượn xe mà đi dạo chơi trong ba ngày hội vui, vì tôi có cùng tử tước đi xem các mặt nạ biểu diễn ở đường Cua, vì tôi có cùng tử tước xem vụ hành hình ở Bô-bô lô. Vậy xin hỏi các ngài, tôi có thể nào để một người khách của tôi trong tay kẻ cướp không? Vả chăng nói cho thiệt, cứu tử tước, tôi còn có cái ngoại ý là sau nầy sẽ nhờ tử tước đưa tôi vào các phòng khách Ba-ri đây, trong khi tôi du lịch ở Pháp. Thì hôm nay đây, cái ngoại ý ấy của tôi đã thành tựu; dầu thế nào tử tước cũng không thể chịu thất ước với tôi được, phải không?

Mọt-xép trả lời:

— Tôi không bao giờ thất ước với ai; có đến tôi sợ những cảnh ở đây không được đẹp mắt bá tước là người đã từng xem những danh sơn thắng cảnh... Tôi chỉ có thể giúp bá tước được một việc là giới thiệu hay cây các bạn của tôi giới thiệu, bá tước với tất cả người các giới ở đây. Nhưng bá tước cần gì ai về việc ấy mà! Với cái tên của bá tước, với số của cải của bá tước, với cái kiến thức của bá tước, thì tự giới thiệu lấy mình cũng được, đi đâu người ta lại chẳng trọng mình. Vậy là rất lại tôi chỉ có thể có ích cho bá tước về một việc thôi, là đi tìm cho bá tước một nơi ăn ở cho tử tế. Tôi không dám mời bá tước cùng ở chung đây với tôi như bá tước đã cho tôi trọ tại nhà bá tước ở Rô-mơ; tôi không tuyên truyền chủ nghĩa vị kỷ, mà thật ra tôi có lòng vị kỷ lớn hơn ai hết, ở nhà tôi đây chỉ có một mình tôi chớ không có bóng ai cả, thỉnh thoảng có bóng người đàn bà, nhưng cái đó không đáng kể.

— À, nói đàn bà, ngày ở Rô-mơ tử tước có cho hay về đám cưới của tử tước, bây giờ tỏ lời mừng tử tước, không biết có đúng thì hay chưa?

— Cũng vẫn còn là việc dự định.

Đờ-bờ-ray xen vào:

— Nói dự định tức là chưa chắc.

An-be trả lời:

— Không, chắc lắm, thân sinh tôi đã nhứt định, và tôi mong rằng rồi đây tôi sẽ giới thiệu các bạn nếu không vợ tôi thì cũng vị hôn thê của tôi: Cô Ê-rê-ni Đăng-lát.

Ê-rê ni Đăng-lát.. khoan..khoan... thân sinh nàng có phải là nam tước Đăng-lát không?

— Thưa phải; nhưng nam tước lớp mới lập.

— Cần gì miễn ông ấy có công cho Nhà nước, xứng đáng với tước của ông là được.

Bô-sân trả lời:

— nhiều lắm, nhiều lắm. Năm 1829, ông có cho vua Sạt-lờ X vay một số bạc sáu triệu; vì thế nên vị vua ấy phong cho ông tước nam, và nhị đẳng long bội tinh, bây giờ ông đeo cái ruy băn trên nút áo ri-lê...

An-be vừa cười vừa nói:

— Bô-sân, Bô-sân, trước mặt tôi bạn cũng nên kiêng cái tên của nhạc phụ vị lai của tôi một chút mới phải chớ!

Rồi xây lại nói với bá tước Mông-thế-tôn:

— Bá tước vừa gọi tên nam tước Đăng-lát như người đã quen biết từ khi nào?

Bá tước trả lời như cách hiểng nhác:

— Tôi chưa được biết nam tước; nhưng rồi đây tôi sẽ gặp ngài, vì tôi có món tiền đó các nhà Ri-ca và Bờ luông ở Lông-đờ-rờ, các nhà At-tanh và Ếch-ken-lờ ở Viên-nờ, và các nhà Tôm xông và Phờ-ráng ở Rô-mơ chuyển gởi nơi ngài.

Nói đến mấy tiếng «Tôm-xông và Phờ-ráng ở Rô-mơ», Mông thế-tôn liếc nhìn Mát-xi-mi-liêng Mô-ren. Quả thật bá tước không lắm, chàng thanh niên nầy giựt nảy mình. Chàng hỏi:

— Bá tước biết nhà Tôm-xông và Phờ-ráng hay sao?

Bá tước vẻ mặt rất điềm tĩnh, trả lời:

— Ấy là mấy nhà ngân hàng của tôi ở Rô-mơ, sao tôi lại không biết được; đại tá có việc gì với họ mà cần đến tôi chăng?

— May quá, bá tước chắc sẽ sẵn lòng giúp cho chúng tôi khám phá một việc mà mãi đến nay chúng tôi phải chịu bí; nhà ấy có giúp cho nhà chúng tôi một việc, nhưng không rõ vì sao họ lại chối mãi?

Bá tước nghiêng mình và trả lời:

— Tôi xin nhận lời:

An-be nói:

— Vì chuyện nam tước Đăng-lát mà chúng ta giắc nhau đi ra ngoài để có hơi xa. Khi hồi chúng ta bàn chuyện tìm chỗ ăn cho bá tước; thôi các bạn hãy góp ý kiến xem. Bây giờ chúng ta phải chọn nhà nào đây?

Rờ-nô trả lời trước:

— Tại xóm Xanh-gạt-manh, ở đấy có nhà ô-ten nhỏ mà đẹp lắm, có sân có vườn tử tế:

Đờ-bờ-ray bác Rờ-nô:

— Rờ-nô bạn chỉ biết có cái xóm Xanh-gạt-manh, cái xóm buồn như chết ấy của bạn thôi. Xin bá tước đừng nghe lời. Theo tôi, bá tước nên trọ tại Sốt-xê Ăn-tanh, là chỗ trung tâm thành Ba-ri nầy.

Bô-sân lại bác Đờ-bờ-ray:

— Ý tôi lại muốn bá tước trọ tại đường Ô-bê-ra hơn...

Rờ-nô hỏi Mát-xi-mi-liêng:

— Còn bạn thì sao? không có ý kiến gì cả sao?

Mát-xi-mi-liêng vừa cười vừa trả lời:

— Có lắm chớ, nhưng tôi chờ xem thử bá tước có nhận lời các bạn không cái đã. Bây giờ, bá tước không trả lời, tôi tưởng đã có thể xin đăng cho ngài một phòng trong nhà ô-ten rất đẹp của em gái tôi thuê ở đường Mếch-lay.

Bá-tước hỏi:

— Đại tá có em gái?

— Thưa phải, và em gái tôi tốt lắm.

— Đã có chồng rồi chớ?

— Lấy chồng đến nay gần được chín năm rồi.

— Sung sướng?

(Còn nữa)

https://tieulun.hopto.org

THUỐC MỚI TÌM

CHẾ ĐẶNG, HẾT SỨC CÔNG HIỆU

1. — *Nhức mỏi, đau gân, nhức xương, phong tê và bại xuội*

Là tại khí huyết suy nhược hay là kinh lạt khô khan, bên rít, cũng cảm phong hàng thủ thấp mà sanh ra :

a) Nhức mỏi cùng mình, trong xương hay là trong gân.

b) Tê bại nửa thân mình, bên tả hay là bên hữu.

c) Hoặc hai chân bại xuội nhức mỏi đi đứng không đặng.

d) Hoặc mình khô nhọc thác, đầu gối lớn ống quyển nhỏ đau nhức khó coi.

e) Hoặc đau đầu vai, sưng mắc cá thốn dưới bàn chân, tay chân rung yếu

f) Hoặc bởi gốc độc bịnh phong tình nhập vào xương cốt, đau cùng rất lâu, nhức cả châu thân, tay chân bại xuội.

g) Hoặc đàn bà khi sanh đẻ uống thuốc phá huyết thái quá hay là sản hậu cũng là tiền sản khí huyết suy kém mà sanh ra nhức mỏi tê bại, mau dùng thuốc :

TAM HƯƠNG THÔNG VỆ HOÀN số 32

Mỗi hộp 0$80 uống năm lần, hết sức công hiệu

2. — *Trệ khí hay là sưng dái*

a) Bởi mắc bịnh phong tình (thứ ta lậu) chưa dứt tuyệt, hay là dùng thuốc công phạt thái quá, thận suy đi đứng nhiều, làm công chuyện mệt mà sanh ra.

b) Bởi chơi cách thả dâm, hoặc bị cấm dục lâu quá cùng dâm dục thái quá mà sanh ra.

c) Bị đánh, bị đá hay là bị đụng chạm vào cùng người yếu đuối làm việc nặng nề, mệt nhọc, như đá banh, đi xe máy, chạy bộ mà sanh, mau dùng thuốc :

TRỆ KHÍ số 31

Mỗi hộp 0$80 uống bốn lần sẽ hết liền

3. — *Đàn bà làm băng cùng có thắng giây dưa không dứt hay là tước đi tước lại*

Như băng huyết máu ra xối xả dầm dề hay là có đường kinh giây dưa năm mười ngày không hết, hoặc hết rồi tước đi tước lại, trong mình mệt nhọc, bần thần, đau lưng, đau bụng, ăn không biết ngon, tay chân nhức mỏi, mau dùng thuốc :

PHỤ NỮ SANH TÂN HOÀN số 26

Mỗi hộp 1$00 sự công hiệu thấy liền trước mắt

4. — *Bào lành không đau bụng, không hư thai, sau đứa nhỏ đặng mạnh mẽ*

Mới thọ thai, hay ói mửa ăn uống không biết ngon hoặc thai yếu bụng trắng rang da bụng, tay chân mỏi mỏi, bần thần, đau lưng, rang tức hay là trước khi có thai mà tiểu sản, nhiều lần nuôi không đặng, hoặc có thai trợt tế hay với lấy vật chi thai động hoặc trẻ mau dùng thuốc :

THIÊN TIÊN BẢO DỰNG HOÀN số 24

Mỗi hộp. . . . . 1$00

Uống đến 5 ngày chẳng những là trị được mấy bịnh kể trên mà lại bổ khí huyết thêm sức lực đến lúc chuyển bụng ít đau, tử - cung được trơn và nở (dễ mạn) không đều gì trắc trở sau đứa nhỏ đặng mạnh mẽ, không ốm vọt không nổi sẩi và ghẻ chốc.

NHÀ THUỐC

ONG-TIÊN

TỔNG - CUỘC Tél. 20 773

51 81 83 86 91 96 72 rue P. Blanchy prolongée, Phú-nhuận -:- SAIGON

CÓ BÁN LẺ KHẮP CÁC NƠI, CHẠY RẤT MẠNH MẼ

Cuộc nội loạn...

(Tiếp theo trang 3)

đồng thời công bố từ thông tư của bộ Ngoại giao về cách giải hòa. Cách giải hòa ấy có ba giai đoạn như sau :

1) Các nước đồng lòng giản hòa ;

2) Hai bên đình chiến ;

3) Hội ý kiến quốc-dân mà định một chính thể trong nước.

Chính sách ấy ra hợp thời, vì hiện nay hai bên Chính-phủ và loạn quân ở Tây-ban-nha đương cầm cự nhau, chưa bên nào chiếm hơn bên nào được, và Quốc-liên sáp nhóm.

Buenos-Aires, 11-12 — Một yếu nhân trong loạn quân tuyên bố với phóng viên Havas : « Chúng tôi không muốn hòa. Cuộc chiến đấu này là một vấn đề chết sống. Chúng tôi đánh cho đến khi nào bên địch bại sụp thì mới thôi.

SỰ BÍ MẬT CỦA SỨC KHỎE...

Biết bao nhiêu bệnh sinh ra chỉ vì máu không được trong sạch hay không đủ chất bổ.

Máu sẩu có rất nhiều chất độc, chạy qua khắp cả thân thể, tới đâu làm cho đau đấy, khô ráo, dơ dáo mình mẩy gân cốt, đau lưng thận, đau bàng quang, đau da giây, đau tử cung đàn bà, bệnh lậu mạnh lắm.

Máu không đủ chất bổ, làm cho người yếu đi, thân thể không có đủ sức khỏe để giữ cho vi trùng khỏi một ngày một nhiều thêm ra, sinh ra bao nhiêu bệnh tật.

Máu thật trong sạch và có rất nhiều chất bổ, để ta sự sống nhiều để làm cho ta được khỏe mạnh. Phiền nỗi ngày nay ở trên đời tìm sự vui chơi, vì vậy mà hay nhọc mệt, thiếu máu, mà trong máu lại lắm chất độc. Giúp theo cách tự nhiên của tạo hóa, làm cho máu lại tươi tốt và bổ như trước. Không cần gì phải thuốc chế khó khăn cả.

Tạo Hóa đã sinh ra để cho nhân loại dùng đủ các thuốc hay, để làm bổ máu sẩu ; hoặc với thứ cỏ, hoặc với thứ cây nhỏ, các thứ cây có tốt nhất phần nhiều hay mọc ở trên các núi cao Alpes. Các thứ ấy nhà dòng Chartreuse de Durbon và các Dauphiné đã học kỹ các chất bổ của cây cỏ đó, chế ra một thứ thuốc uống rất có tiếng kêu là thuốc nước sắc là cây hiệu Chartreux de Durbon, thuốc chế bằng các chất bổ tự nhiên, kiến hiệu một cách lạ lùng. Hàng nghìn người khỏi bệnh, đủ biết là thuốc tốt.

Nếu các ngài thấy sự gì bất thường, thấy trong người nhọc mệt, nhất là vào lúc đổi mùa, xin dùng ngay thuốc Tisane des Chartreux de Durbon, chẳng bao lâu sẽ thấy máu tươi tốt chạy trong mạch làm thân thể mặt mũi nở sáng sáng sủa, người được khỏe mạnh hơn nhiều.

TISANE des CHARTREUX de DURBON

Thuốc uống - Thuốc bột - Thuốc viên

Các hiệu bào chế

Hỏi rõ thuốc và cách dùng

Laboratoires J. BERTHIER à Grenoble

Qui Ngài

CÓ ĐI **FOIRE HANOI**

XIN NHỚ

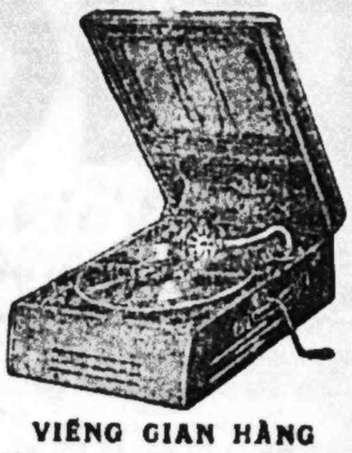

VIÊNG GIAN HÀNG

Lê - văn - Tài

82, Rue G. Guynemer SAIGON

Stand N° 16, Série « F »

Bán đủ hiệu đĩa hát :

NAM, TRUNG, BẮC, TÂY, TÀU

GIÁ THỰT HẠ

Có trên 20 thứ máy hát « DOUGLUS » là hiệu máy danh tiếng nhất, kiểu tối tân, cực đẹp, giá rẻ bất ngờ, chỉ bán hạ giá trong 15 hôm hội chợ mà thôi.

AU BON PASTEUR!!

Au Bon Pasteur là một thứ laine tốt nhất thế-giới, nhà Máy dệt An-Thành năm nay dùng toàn laine « Au Bon Pasteur » để làm áo pullover, lại mới chế ra kiểu pullover « Doctorat le Major » và kiểu pullover « Au Bon Pasteur » đều bán có 3$50 một cái, « Mondia » 3$20, « Doctorat » 2$90, « Fantasia » 2$80, « Solier » 3$00 ; áo chemisette « Avia » 0$75, chemisette « Elégant » col élastique 0$90, áo cao-su đen đi mưa kiểu « Trenco-Lux » imperméable 4$50, kiểu « Trenco-Lux » croisé 6$00, kiểu « Trenco-Lux » paraverse 5$50.

Áo laine con nít có tay giải đủ màu rất đẹp, mới dệt đến 6 tháng 0$90 ; 1-2 tuổi 1$20 ; 3-4 tuổi 1$40 ; 5-6 tuổi 1$60 ; 7-8 tuổi 1$80 ; 9-10 tuổi 2$00 ; 12-13 tuổi 2$30 ; 14-15 tuổi 2$90.

Các bà các cô qui phái mới dùng áo laine kiểu « Doctorat » mode 3$20, kiểu « Mondia » mode 3$10, hai thứ áo ấy có thể làm tăng vẻ xuân-sắc người lịch sự, nhất là các cô gái tân-thời.

AN-THÀNH

N° 41, Phố hàng Đào, N° 41

HANOI

Một đều từ biệt a-phiền

Các anh em cũng nên nghe tôi là một đều vui vẻ trong gia đình. Chính tôi cũng đã NGHIỆN HÚT trong 15 năm, đi đến đâu cũng thấy nhiều người chê hèn, mà tôi cũng đáng nhiều thứ thuốc gai rồi, mà vẫn không sao bỏ được. Vậy tôi xem báo thấy HOÀNG-VĂN-ẤP, 47 Phố Hình-Xà, Bảo Hình có bán thứ thuốc CAI NHA-PHIẾN giá 1$00 1 lọ, thì tôi tìm cái gởi mua về đáng thử, thì bây giờ tôi đã bỏ được rồi, trong người vô bệnh, vẫn khỏe mạnh như thường. Vậy tôi có mấy lời đăng lên đây, trước là cảm ơn ông chủ hiệu HOÀNG-VĂN-ẤP, sau nữa xin các anh em cũng nên nghe tôi, nếu định bỏ thì chỉ dùng thuốc cai nha-phiến Hoàng-văn-Ấp là bỏ được, chứ nghĩa bát chẳng lẻ gì, mất nhiều tiền, người lại xấu, đi đến đâu nhiều người khinh bỉ, mà trong gia đình bao giờ cũng không được vui vẻ vì mình !

ĐẶNG-ĐÌNH-CHÚ *Maréchal Foch* -:- *VINH*

NHÂN-TẠO-HUYẾT

BỔ-HUYẾT—SÁT-TRÙNG

Bổ-dưỡng thân-thể — Lọc sạch máu bẩn — Làm cho khí-huyết sung-túc — Công dụng đặc-biệt là sát được vi-trùng LẬU và GIANG-MAI, và các chứng sài, lở, ghẻ — Giá suy yếu rất ít ăn, xanh xao — Bàn bà có mang dùng an thai — Ở cữ dùng chóng sạch da, mau trở lại tươi đẹp.

Mỗi chai 1$50 — Nửa tá 7$50

CỐ-TINH BỔ-THẬN

THẬN-HƯ — DI-TINH

CHUYÊN-TRỊ : Đinh - tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khi ra phát : đau lưng, mỏi gối, mất hoa, tai ù, đầu váng, cổ họng rát, môi khô — Đêm nằm ít ngủ, hay thao thức nghĩ người liên miên, chiêm-bao mộng mị vân vân.... Dù nặng nhẹ, đều dùng thuốc này là được khỏi hẳn.

Mỗi ve 1$00 — Nửa tá 5$00

CHÚ ↓

Hai thứ thuốc này nổi tiếng khắp Đông Pháp, người những bệnh thanh-ta đã đăng trước, nay xin đích bổn phân chế, đoạn quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT sau khi ngài đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau

« . . . . Thuốc này lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây quí, « trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương pháp bào-chế Thái- « tây, hợp dụng cho người Annam có thể bồi khí huyết, tăng sức « khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouge du sang) tươi tốt « trong sạch, và sát trừ được vi trùng lậu, giang-mai ».

Trích dịch đoạn ngài chứng nhận thuốc CỐ-TINH BỔ-THẬN :

« . . . Thuốc này không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu « rất qui như SÂM mật ong v. v. trị chứng đau thận di-tinh ».

NGỦ-TINH DƯỢC-PHÒNG

N° 114 — Hàng-Bông — HANOI

Núi Ngự sông Hương có thú chi vui...

Ứa hát

điệu HUẾ

TUYỆT-DIỆU đến bực nào,

Qui ngài đã rõ.

Nay xin giới thiệu thứ máy hát mới vẻ, giáng đẹp, trên nắp lề được 8 đĩa, đi đâu mang theo rất tiện, chạy hết đĩa máy tự đứng, giấy thiếu lớn (22mm) mà giá chỉ có 12$. Cũng có thứ thường giá 7$ và 9$.

Mme H. Richard, 87, rue Gia-long, HUẾ

ĐẠI-LÝ Ở TRUNG-KỲ

máy và đĩa hát BEKA

Các thứ đồn lắp của hiệu COUESNON - Paris

Có cả máy chụp hình và ciné bán giá như bên Pháp

CATALOGUES biếu không

ĐÃ SINH RA KIẾP Ở ĐỜI

AI KHÔNG PHÒNG-TÍCH LÀ NGƯỜI VÔ DUYÊN

[illegible] người có tới 90 người bị bịnh PHÒNG-TÍCH. Lúc khi bị bịnh mà không hiểu bịnh gì, có đặt bị dưới nằng mới rõ.

Cơm no, rượu say, cặt bạn tình đặc hoặc ăn no đi ngủ hay đi lần ngang, nên thọ bịnh, gọi là bịnh PHÒNG-TÍCH, không phải đau đa-dầy, không phải đau bụng kinh-niên.

Khi thọ bịnh : Thấy : đầy hơi, tức ức, nóng ngực, chán cơm, không biết đói, đi chậm tiêu, bụng sổ [illegible] bịnh bịnh, khi ăn uống xong rồi thì hay ợ (ợ hơi hoặc ợ chua) thì nóng bụng khó chịu, khi đau bụng, khi đau lưng, đau rạn trên mũi, người thường ngáo ngáo, buồn bã chán tay, bị lên mặt nổi mụn, có bụng đầy. Chỉ một viên !

PHÒNG-TÍCH THẦN-DƯỢC « CON CHIM »

thấy đã chịu hoặc khỏi ngay, không bỏ công phí tốn gì, đến bà có thai cũng uống được.

Mỗi tiêu một hộp uống giá : 0p.50

Mỗi tiêu hai hộp uống giá : 0p.80

VŨ-ĐÌNH-TÂN

Ấn-tử Kim-tiến 1936

178 bis, Lachtray -:- HAIP

Đại-lý các tỉnh Trung-kỳ :

HUẾ : Vĩnh-Thường, 48, phố Bạch-Long ;

TOURANE : Nguyễn-Hữu-Tính 48 Quảng-Châu ;

NHATRANG : Kim-Anh, Librairie ;

PHANTHIẾT : Lê Hem-Hoàng, Commerçant ;

QUINHON : Thắng-Lợi, Annam Khái-Định ;

QUANGNGAI : Chấn-Hưng 4 Bàng-Tự ;

SOCTRANG : Hạ-văn-Mạnh, Notre à Cantou ;

VINH : Hồ-thị-Lan Mutuan Sinh-Hoạt ;

VIENTIANE : Minh Phan-thị-Lộc, rue Duparre ;

THAKHEK : Đào-Tiến Mutuan Khái-Khải-Đức ;

LUANGPRABANG : Trần-văn-Chả, Boutiquier ;

Các tỉnh thấp Trung Nam Bắc có đại-lý.

BỘ BA!...

MUỐN : TỐT, LỢI, RẺ

XIN ĐỂ Ý MÀ DÙNG :

1) DẦU XĂNG (ESSENCE) — SHELLCOOL

2) DẦU NHỚT (HUILE) — SHELL A CYL

3) MỠ (GRAISSE) — HUILE SHELL

— GRAISSE SHELL

SHELL

Có dùng mới biết ; biết chắc dùng mãi.

Đâu đâu cũng sẵn có

SHELL

PHẢI LO ĐẾN TÍNH-MỆNH

Hạ thu giao tiết, chính là lúc người ta sinh bệnh sốt nóng cảm gió

THỐI NHIỆT TÁN ĐẠI - QUANG

là thứ thuốc để trừ các bệnh cảm mạo sương gió, sốt nóng, số rét, nhức đầu, trúng hàn, trúng thử, công hiệu hơn hết mọi thứ thuốc khác, cam đoan trong năm mười phút kiến công

ĐẠI = QUANG = DƯỢC = PHÒNG

TỔNG - CUỘC : 27, Boulevard TỔNG - ĐỐC - PHƯƠNG, CHỢ - LỚN — PHÂN - CUỘC : 29, PHỐ HÀNG NGANG — HANOI

Imprimerie XIÊNG-DÂN — HUẾ

https://tieulun.hopto.org